

LISTER.

Izgnanci.

(Povest iz prvih časov krščanstva.)

(Dalje.)

„A — tako!“ je vzkliknil vitez, „da, da, seveda... toda... toda... jaz sem hotel s tvojo gospo o nečem drugem govoriti, kar se tiče bolj mojega sina kakor pa mene.“

Sedaj je razumel Marcel pomen njegovega obiska, in sedaj je razumel tudi njegovo vprašanje glede nevestinega pajčolana. Sempronij je torej videl in opazoval deklice na dvoru.

To razkritje upravitelju nikakor ni bilo po volji. „Kar imava midva najprej poravnati“, je začel Marcel s posebnim naglasom, „je izplačanje posojila, in jaz želim v tem oziru natančnega pojasnila. Če ne moreš zdaj povrniti dolga, določiva dan, da greva skupno k sodniku, kjer se bo določil plačilni rok.“

„Toda, toda...“, plemenita Marcija me vendar ne bo spravila v zadrego. Skušal bom to malenkost vrniti prej ko mogoče.“

„Gre se za pravice nedoraslih otrok in postava zahteva gotove pogodbe. Premisli, na kak način bi lahko plačal dolg. Pričakujem te danes teden ob tej uri na trgu pred sodnikom!“

Marcel je dal znamenje, da je pogovor končan in Sempronij je odšel tiho skozi vrata. V svojem življenju še nikdar ni doživel takega razočaranja kakor ta dan.

V. poglavje.

Različna pota.

Zveza med Rimom in Sardinijo je bila že sama na sebi slaba. Zato je zima s svojimi viharji prekinita ves promet, in tako so pretekli december in prvi meseci novega leta, ne da bi dobil Hipolit kakšno poročilo iz Rima.

V Rimu je umrl med tem po kratki vladavi januarja 1. 236. pod mečem krvnikovim papež Auterij in na njegovo mesto so izvolili diakona Fabiana, ko so prednika pokopali.

Sel, ki ga je poslal novi papež na prvi ladji, ki je vozila v Sardinijo, da bi mu javil svojo izvolitev in mu poslal novo pomoč, je poročal po svoji vrnitvi o lepih uspehih, ki jih je dosegel častitljivi spoznavalec še bolj s svojim vspešnim vzgledom kakor z besedo med poganskimi sovjetniki. Faustinu je bila novica, katero mu je k pretekli jeseni poslal Fabijan, da mu je Florencija ostala zvesta, sladka tolažba v težkih izkušnjah. A čim bolj se je sčasoma po naukih Poncijanovih in po junaškem požrtvovanju Hipolitovem prepričal o božjem izviru krščanstva, tem težja mu je bila misel, da se bo Florencija, ker je poznal njeno mržnjo do vseh kristjanov, s studom od njega proč obrnila, če zve o njegovi izpreobrnitvi. Kakor upa obsojenec do zadnjega trenutka na pomiloščenje, tako se je tudi ubogih jetnikov upanje oklepalo pričakovanja, da stre njih verige tiranova smrt ali pa kak drug političen dogodek in jim da zopet prostost. Pa kakšno vrednost naj ima osvoboditev za Faustina, če ne dobi zajedno tudi svoje ljubljence! Ali ji naj skriva, če postane kristjan? Za kaj takega je bil preodkritosrčen in preblag. Po dolgi borbi je zmagala slednjič milost. Na Božič, ko je veliki duhovnik s svetim navdušenjem govoril o skrivnostih učlovečenega Sina

božjega, o njegovem rojstvu v bellehemslem hlevu, je vrgel Faustin, premagan od neizmerne božje ljubezni, se škofu pred noge in je zaklical: „Zrtev za žrtev! Če je Bog zamenjal svojo slavo s priprosto stalco, da bi me odrešil, potem sem tudi jaz pripravljen, za Njega to žrtvovati, kar čez vse ljubim. Če me tudi Florencija zavrže, ko ji povem, da rimskih bogov ne maram in da služim Križanemu, prej se hočem odpovedati njeni ljubezni kakor svojemu Bogu.“

„Tvoje prognanstvo v to temo je bila pot“, dejal je Poncijan, „po kateri te je peljal Bog k luči resnice; torej moj sin, zdaj naj ti bo naše trpljenje v nagrado, za katero hočemo kupiti dušo tvoje neveste.“

„O moj oče“, je vzdihnil Faustin globoko ganjen, „zdaj naj teža nesreča, ki nas je zadel, po božji previdnosti služi za to, da pride tudi moja ljubljenska do spoznanja Kristusa. O, potem ne bo prišel noben vzdihljaj o krvoločnosti tirana Maksimina na moje ustnice.“

In Florencija?

Ko je mladenka po onem pogovoru z diakonom Fabianom drugo jutro svojemu očetu izjavila, da ne bo nikdar ženinu, ki ga ji bo on izbral, dala roke, dokler bo Faustin živ, jo je oenator, ves raztogoten nad njeno trdovratnostjo, pustil zapreti v temno izbo in ji ni dal več dni nič drugega nego kruh in vodo za živež. Misli je, da bo njegova strogost strla njeno trmo.

Če se je poprej lahko pritoževala pred Fabianom, kako malo da lahko stori za svojega ljubljence v primeri z velikimi žrtvami Hipolitovimi, je bila sedaj v stanu za njega in ž njim trpeti, in ta misel jo je vspešljivo k stanoviti vstrajnosti. Zajedno pa je imela sedaj priliko tukaj v zaporu v miru premišljevali, kar ji je Fabian povedal o Bogu, ki je človek postal, se v naše odrešenje na križu daroval, in čim več je o tem mislila, tem bolj so jo ganile te vzvišene misli.

Pri mislih na svojega ženina si je živo predstavljala, kako more žrtev Hipolitova na njega uplivati, da se uda veri, ki človeka k takemu junaštvu vspešbuja.

Prav je slutila, da ga ravno misel na njo, ki je izrazila tolikokrat pred njim svoj stud nad krščanstvom, najbolj odvrča od odločilnega koraka; o ko bi mu lahko povedala, da zdaj drugače misli o krščanstvu!

Četrty dan je prišel oče v njeno sobo. Ko mu je Florencija povedala, da še sedaj bolj ko prej vstraja pri svojem sklepu, ni poznala očetova jeza in togota nobene meje. Ves besen jo zagrabi za lase, jo tepe in suva in zapusti slednjič med strašnimi kletvami in pretinjami njeno sobo.

Drugo jutro je oče obžaloval in se sramoval svojega početja. Spustil jo je iz ječe, ker se je prepričal, da trdovratno dekle ne odneha. Strogost pa in hladnost, katero je kazal oče napram njej dan za dnem, teden za tednom, sta bili za njo preskušnja, ki je bila tem težja, ker ni dobila že več mesecev nobene poročila o svojem ženinu.

Med tem se je v imenitnih krogih glavnega mesta veliko razpravljalo o tem dogodku. Nekateri so občudovali mladenko zaradi njene zvestobe, drugi pa iskali skrivne vzroke, da je tako ravnala. Ker si nikdo ni upal v Rimu javno govoriti o državnih zadevah zaradi cesarja, so tem hlastneje govorili o zasebnih zadevah in dogodljajih. Vsled tega se je tudi

ta dogodka izvedela in bila kmalu predmet najbolj različnih razprav in pogovorov. Senator je o vsem tem še več izvedel, kolikor je bilo potrebno, da bi se njegova jeza in srd do hčere še bolj razvnela. Kako srčno si je želela v tej stiski Florencija, da bi govorila z diakonom Fabianom. Prepričana je bila, da ji bo dal tolažbo in pogum, da bo vse potrpežljivo prenašala. A če je poslala po njega, da bi prišel k njej, ni bilo mogoče, ker je Florencij strogo prepovedal sužnju, da bi koga pustil k njej, še manj pa je smela sama od doma.

Kljub tem zaprekam je prišla, ko je moral njen oče odpotovati radi trgovskih poslov, skupaj s Fabianom s pomočjo svoje strežnice. Fabian jo sicer ni mogel potolažiti s kakšnimi poročili o njenem ljubljencu, vendar je spoznal, da je njeno srce že tako sprejemljivo za nauke krščanstva, da ni odlašal, jo globokoje poučiti o spoznanju resnice.

„Kako lepo in vzvišeno je vse, kar mi poveš“, je vzkliknila Florencija; „kar v prah se spreminja vse, kar sem dozdej verovala in častila. Ne, takih naukov si ni mogel izmisliti kak človeški um; te nauke je gotovo Bog sam oznanjal ljudem.“

Po tem poskusu so pretekli zopet tedni, ne da bi bila prišla deklica skupaj s Fabianom; tudi vesti, ki so prišle začetkom pomladi iz Sardinije o izgnancih, ni mogel diakon kljub svojemu prizadevanju javiti deklici, ker jo je oče še strožje čuval.

Za to je imel poseben povod.

Ker pri tedanjih razmerah, ko so se zakoni v Rimu sklepali in razdirali, niso mogli ljudje razlagati in pojmiti njene neomajne zvestobe do svojega ljubljence, ki je bil obsojen v rudokope in tako že prištet k mrtvim, so mislili, da je deklica začarana.

Florencijina prijateljica, ki se ji je hlinila, je znala iz nje izvabiti par besedic, ki so obrnile ves sum na kristjane; sicer pa je deklica popolnoma ravnodušno tudi na zunaj kazala, kako visoko da spoštuje krščanstvo. Zato so brezdomno mislili, da so jo c vseh skrivnostih in umetnostih izvežbani kristjani očarali.

Senator je bil po teku odkritja čisto razočaran in zbezan, Florencija je bila dosedaj njegovo veselje in pogum; ni bilo srečnejšega očeta od njega in zdaj so ji ti krščanski čarovniki zmešali glavo in iz ljubeznjive deklice napravili največjo trdovratnico in svojeglavko. Je li moglo ostati skrito pri toliki množici špijonov in ogleduhov, ki so bili takrat v Rimu, da čuti deklica s kristjani, ki so jih takrat preganjali z najbolj strogimi razglasi in odredbami? In kaj, če jo pokličejo na podlagi teh govorice pred sodnika? Florencij je s strahom mislil na škandal in sramoto, katera bo prišla s tem na njegovo hišo, in še z veliko večjim strahom na to, da bo morala njegova hči zaradi tega, ker se ustavlja cesarskim poveljem, umreti. Saj je ravno sam izkusil, kako trdovratno da vstraja otrok pri svojih načelih.

Po noči in po dnevi so mučile očeta te misli, in vsled tega ni bilo gotovo nikogar v Rimu, ki bi kristjane bolj črtil kakor Florencij.

Da bi svojo hčerko pred javnostjo in pred zasledovanjem špijonov zakril, in v nadi, da bo z veseljem in drugimi nasladami obrnil misli svoje hčerke drugam, jo je poslal za nekoliko časa v Puteoli h Kvintinu, ki je bil njegov dolgoletni prijatelj in v mnogem oziru na senatorja navezan.

(Dalje prih.)

Iz celega sveta.

Napoleonov hrošč. „Scarabeus“ je hrošč, ki je igral veliko vlogo v verstvu starega Egipta. Egipčanski duhovniki so se ga dotikali z največjim spoštovanjem in so mu pripisovali nadnaravne lastnosti. Ta scarabejska tradicija je bila tako močna, da je preživela tudi Egipt sam in da je dobila vstop v duše množ, ki so bili drugače zelo bistrega duha in nepristopni raznim vražam. — Napoleon I. je na svojem zmagoslavnem pohodu v Egipt našel v starem kraljevskem grobu krasen eksemplar scarabeja, katerega je od onega časa vedno nosil pri sebi in kateremu je pripisoval nadnaravno moč in vse svoje velike zmage. Iz življenjepisa kneza Schwarzenberga, ki je bil za časa Napoleona avstrijski poslanik v Tuilleriesah, izvemmo, da je dal Napoleon pri neki slavnosti svojega scarabeja kneginji z besedami: „Sprejmite ta zaklad, katerega sem nosil s seboj od onega časa, ko sem bil v Egiptu; izvršil je svojo nalogo, nič več ga ne potrebujem.“ Napoleon je nato pripovedoval kneginji, kako je tega hrošča našel in kako mu je pripomogel do velikanskih zmag. Sedaj, ko se mu je narodil sin, ki je bil ravnokar kronan za rimskega kralja, je že dosegel vrhunce svojih uspehov. — Čas, ko je dal Napoleon svojega čudodelnega hrošča v druge roke, je postal zanj po čudni igri res usoden mejnik. Od tega časa datirajo njegove izgube, ki so ga pripeljale do njegovega poslednjega padca in do izgnanstva na otok Sv. Helene. — Kneginja si je dala napraviti iz scarabeja brožo. „Svetega hrošča“ imajo še danes spravljene na gradu Orliku.

Nebotične hiše v Novem Jorku. Nedavno so v Novem Jorku dogradili novo 18nadstropno hišo, v kateri se oddajajo prostori samo glasbenikom, pevskim učiteljem in drugim delavcem na glasbenem polju. Stene so v to svrhu na poseben način zgrajene, tako, da jih ne prodre noben zvok ali glas. Sedaj pa zidajo v Novem Jorku drugo hišo, ki bo imela 35 nadstro-

pij. Tu se naselijo s svojimi pisarnami, operacijskimi dvoranami itd. sami zdravniki: medicinci, ranocelniki in zobozdravniki — sami specialisti, tako, da se bodo zdravile v hiši vse bolezni. Na razpolago bo dvigalo, ki bo bolniški voz z bolnikom vred dvignilo v poljubno nadstropje naravnost v operacijsko dvorano. Preskrbljeno bo za vse potrebne električne in pa druge naprave v posameznih govorilnicah in skupnih operacijskih dvoranah. Istotako bodo na razpolago prostori za čakalnice, lekarne in trgovine z ranocelniki potrebnostmi.

Goreči ribnik. O čudnem naravnem pojavu poročajo ogrski listi. Ljudje, ki so se kopali v ribniku pri Kečkemetu, so naenkrat zapazili, da se v sredi ribnika vzdigujejo modri plameni, ki so dosegli višino dveh metrov in ki so se polagoma razširili po celi vodni gladini. Prestrašeni so ljudje bežali z vode ter opazovali krasni prizor z brega. Polagoma so začeli plameni ugaševati, obenem pa je tudi upadla vodna gladina ribnika na 28 cm. Najbrže so privreli zemski plini prišli na površje. V odprtino, iz katere so privreli, se je natekla voda, vsled česar je voda v ribniku padla.

Muha ga je umorila. Na Francoskem je nekega podporočnika pičila muha v gornjo ustnico. Položaj bolnika se je v dveh dneh tako poslešal, da so ga morali operirati. Do operacije pa ni prišlo, ker je že med tem umrl. Vsled pika so mu usta in goltanec tako zelo otekli, da se je zadušil.

Vinska letina obeta biti letos prav bogata. Iz vseh vinorodnih dežel prihajajo prav ugodna poročila. Vinska trta je ob letošnjem suhem vremenu dobro odevetela. V Dalmaciji, Istri, na Goriškem in na Vipavskem trta tako lepo kaže, da tega niti stari ljudje ne pomnijo; pa tudi s Tirolskega, Ogrskega in Nižje-Avstrijskega prihajajo enako ugodna poročila o ugodni bodoči letošnji vinski letini. Vsled tega pa v poslednjem času padajo vinske cene. To padanje vinskih cen je pa povečal izdatno še v poslednjih dneh padli

čež, ki je jako ugodno uplival na razvitek grozdja. — Pri nas na Stajerskem trta ugodno kaže, kljub temu, da je po nekaterih krajih napravil mraz obilo škode. Vinogradniki tožijo, da se po nekod zelo močno pojavlja grozdna plesnoba. Zveplajte!

Koliko otrok umre v Avstriji. Po statističnih podatkih je umrlo 1. 1909 279.540 otrok v starosti od 1 do 5 let, to je 43,26% vseh smrtnih slučajev. Dojenčkov je umrlo 196.342. V razmerju s prejšnjimi leti se je število umrlih otrok in dojenčev izdatno zvišalo. L. 1909. je bilo živorojenih 941.239. V razmerju z umrljivostjo otrok odpade pri 100 živorojenih 29,70% smrtnih slučajev. Istega leta je bilo tudi 23.857 novorojenčev. Splošni vzroki umrljivosti otrok so sledeči: vsled življenske slabosti je umrlo 21.448 otrok, na davici 8135, na oslovskem kašlju 8569, na bljuvanju 8492 itd.

Vladarji-zdržniki. Največjo zdržnost od alkohola so si postavili kot sveto dolžnost v program svojega življenja sledeči vladarji: Laški kralj Viktor Emanuel III., španski kralj Alfonz XIII., kralj švedski, Gustav IV. in bolgarski car Ferdinand I. Španski kralj pije pri največjih prireditvah le svežo studenčnico. Švedska kraljeva družina se najtopleje zavzema za protialkoholni boj. Kraljica-mati Oluje že do 40 let neutrudljivo v tej smeri. Njen sin Oskar je bil še pred nedavnim predsednik protialkoholnega društva v Štokholmu. Od leta do leta se množi število mož, stoječih na krmilu posameznih držav, ki le ob redkih priložnostih uživajo opojne pijače.

Visoka izobrazba danskih kmetov. Noben narod na svetu nima tako izobraženega kmečkega stanu, kakor Danci. Danski kmetje sami so iz lastnega nabiga ustanovili okrog 70 ljudskih šol, v katere pohaja leto za letom okrog 10.000 kmečkih sinov in hčera. Vsaka vas ima svoj društveni dom, ki ima v veliki dvorani prostora za 600 do 800 oseb. Tu se vrše predavanja, po zimi pa tudi telovadba za mladino. Roko v roki z izobrazbo je šel tudi gospodarski razvoj in so postali kmetje imoviti.